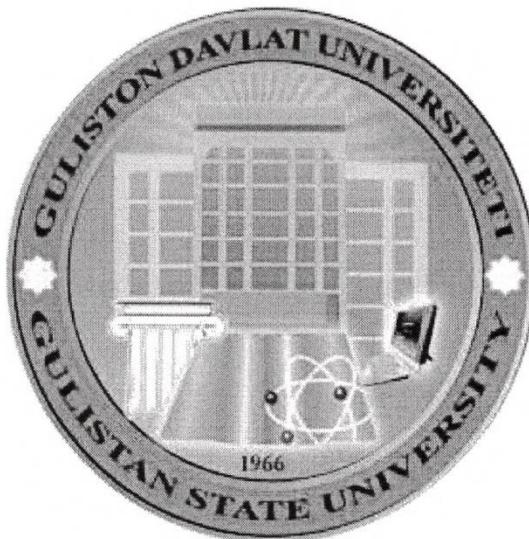
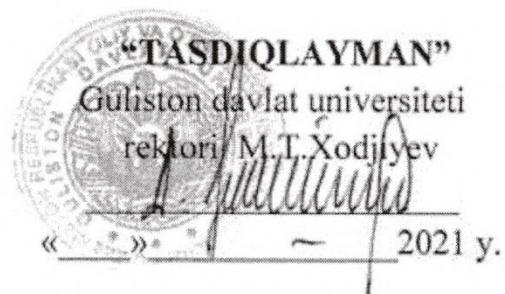

“
**O’ZBEKISTON RESPUBLIKASIOLIY VA O’RTA MAXSUS TA’LIM
VAZIRLIGI**

GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

**MAGISTRATURAGA KIRISH IMTIHONI UCHUN MUTAXASSISLIK
FANLARIDAN SINOV DASTURI VA ABITURIENTLARNING BILIMLARINI
BAHOLASH MEZONI**

5A110501 – Aniq va tabiiy fanlarni o‘qitish metodikasi (geografiya)

Guliston -2021

Magistraturaga kirish imtihoni uchun mutaxassislik fanlaridan sinov dasturi va abiturlentlarning bilimlarini baholash mezoni”5A110501 – Aniq va tabiiy fanlarni o‘qitish metodikasi (geografiya)Guliston davlat universiteti “Ekologiya va geografiya” kafedrasining 2021 yil 25 iyundagi yig‘ilish qarori bilan tasdiqlangan (GulDU Ekologiya va geografiya kafedrasining 12-sonli bayonnomasi).

Dastur 5A110501 – Aniq va tabiiy fanlarni o‘qitish metodikasi (geografiya)magistratura mutaxasisligiga kiruvchilar uchun 5110500 – Geografiya o‘qitish metodikasi yo‘nalishining 2017/2018–o‘quv yilida tasdiqlangan o‘quv rejasidagi asosiy fanlarga muvofiq tuzilgan.

Tuzuvchi:

L.K.Karshibayeva – GULDU Ekologiya va geografiya kafedrasи mudiri, g.f.n. dotsent.

A.U.Yuldashev - GULDU Ekologiya va geografiya kafedrasи dotsenti g.f.n.

Taqrizchilar:

M.Nazarov - O‘zMU, “Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya” kafedrasи dotsenti, g.f.n.

N.Safarova – TDPU, Geografiya va uni o‘qitish metodikasi kafedrasи dotsenti,g.f.n.

Kirish

Yuqori malakali mutaxassis kadrlar tayyorlash sifati birinchi navbatda bakalavriat ta’lim yo‘nalishlari va magistratura mutaxassisliklari o‘quv rejasiga kiritilgan fanlar mazmuni va ularni o‘qitish sifatiga bog‘liq. Shu nuqtai nazardan yondashganda magistratura mutaxassisliklari bo‘yicha yuqori malakali mutaxassislar tayyorlashning negizini eng avvalo ularning bakalavriat ta’lim bosqichida o‘qigan fanlaridan egallagan bilim va ko‘nikmalari tashkil etadi.

Magistratura ta’lim bosqichining (5A110501 – Aniq va tabiiy fanlarni o‘qitish metodikasi (geografiya)mutaxassisligiga kirish bo‘yicha Dastur, savolnomalar mezonlari oliy ta’limning 5110500 - Geografiya o‘qitish metodikasi bakalavriat ta’lim yo‘nalishlarii Davlat ta’lim standartiga asoslanib tuzildi. Unda asosiy geografik fanlar, ya’ni “Umumiy yer bilimi”, “Topografiya va kartografiya asoslari”, “Toponimika”, “Aholi geografiyasi va demografiya asoslari”, “Moddiy ishlab chiqarish asoslari”, “Materiklar va okeanlar tabiiy geografiyasi”, “O‘rta Osiyo va O‘zbekiston tabiiy geografiyasi”, “Jahon ijtimoiy va iqtisodiy geografiyasi”, “O‘zbekiston ijtimoiy va iqtisodiy geografiyasi”, Geografiya o‘qitish metodikasi kabi fanlar mazmuni va geografiyaning tadqiqot usullari, boshqa fanlar bilan aloqasiga alohida e’tibor qaratilmoqda.

Asosiy qism

Asosiy geografiya fanlari tarmoqlari bo‘yicha.

“Umumiy yer bilimi” fani bo‘yicha mavzular. Quyosh sistemasidagi planetalar va ularning fizik xususiyatlari. Yer sharsimonligining geografik oqibatlari. Yerning ichki tuzilishi va moddalarning tabaqlanishi. Okeanlar va materik yer po‘sti. Quruqlik gipsografik va okean osti batigrafik egri chizig‘i (sxema-analiz). Quruqlik yuzasi issiqlik balansi. Atmosferaning isishi. Harorat invertsiyasi. Gorizontal bosim gradienti va shamol (sxema-analiz). Atmosferaning umumiy tsirkulyatsiyasi (sxema-analiz). Havoning mutloq va nisbiy namligi. Oqim va uning omillari: a) oqim qalinligi; b) oqim moduli; v) oqim koeffitsienti; g) oqim hajmi. Formulalar asosida hisoblash. Kompleks landshaft yoki tabiiy-geografik profil (kesma) tuzish metodikasi, chizmasi va kesmasi. Geografik qobiqqa yerning ichki energiyasi ta’siri. Gidrosferaning tarkibiy qismlari. Daryo vodiysidagi o‘zan, qayir, yon bag‘ir fatsial – stratigrafik kesmalar (sxema-analiz). To‘rtlamchi davr yotqiziqlari tizimi (klassifikatsiyasi). Yu.A.Skvortsov metodi asosida G‘arbiy Tyan’shan tog‘ tizimidagi terassalarni aniqlash. Landshaftlarning antropogen o‘zgarishi.

Topografiya va kartografiya asoslarifani bo‘yicha.

Burchak va masofalarini o‘lchash usullari. Nivelirlash turlari. Topografik kartalar. Kartografik nomenklatura. Topografik s’jomka turlari. Topografik plan olish. Kartalarning matematik asoslari. Kartalarni tasvirlash usullari. Kartografik generalizatsiya. Karta va atlaslar. Kartografik tasvirlash usullari. Masshtablar va ulardan foydalanish. Masofa va maydon. Mutloq va nisbiy balandlik. Topografik asboblar va uskunalaridan foydalanish. Joy planini olish, kartalarni tuzish usullari.

Toponimika fani bo‘yicha.

Geografik joylarning nomlanishi va ularning geografiya fanining rivojlanishidagi ahamiyati. Oronim, gidronim, fitotoponim, zootoponim, antropotoponim, etnotoponim tushunchalari.

Aholi geografiyasi va demografiya asoslari fani bo‘yicha.

Dunyo aholisining soni, yillik o‘sish darajasi, uning turli tarkibiy jihatlari. Demografik portlash. Mehnat resurslari va ulardan foydalanish holati, hududiy joylashuvi. Migratsiya, uning turlari, migratsion sal’do. Aholi zichligi, aholining hududiy joylashuvi. Iqtisodiy faol aholi ko‘rsatkichlari, tug‘ilish va o‘lim. Dunyo aholisi va uning turli tarkibiy jihatlari. Urbanizatsiya va uning turlari. Shaharlarning funksional tiplari. Aglomeratsiya, megapolis tushunchalari.

Transport, sanoat va qishloq xo‘jaligi asoslari fani bo‘yicha.

Asosiy sanoat tarmoqlarida ishlab chiqarishning texnologik jarayonlari. Sanoat tuguni. Sanoat uzeli. Sanoat markazi. Sanoat rayoni. Sanoat tarmoqlari klassifikatsiyasi. Qishloq xo‘jaligi tarmoqlari: dehqonchilik va chorvachilik. Asosiy dehqonchilik ekinlari va ularning hududiy ixtisoslashuvi. Chorva mollari, ularning bosh soni, mahsuldarligi. Darrandachilik.

Materiklar va okeanlar tabiiy geografiyasi fani bo‘yicha.

Materiklar va okeanlar maydonlarining taqsimlanish qonuniyatları. Materiklarning asosiy morfostrukturalari: geotektura va morfostruktura tiplari, morfostrukturani rayonlashtirish. Materiklarning burmali va qaytadan yoshargan tog‘lari. Materiklar ko‘tarilmalari va okean botiqlari shakllanishi nazariyasi. Materiklarning platforma va geosinklinal oblastlari. Materiklarni tabiiy-geografik rayonlashtirish (sxema-analiz). Materiklar tabiat zonalariga qiyosiy tavsif (sxema-analiz).

O‘rta Osiyo va O‘zbekiston tabiiy geografiyasi fani bo‘yicha.

O‘rta Osiyo chegaralari. O‘rta Osiyo tabiatini o‘rta asrlardagi o‘rganish tarixi. O‘rta Osiy tabiatini Xitoy sayyoohlari tomonidan o‘rganilishi. Tyanshan tog‘ tizimining orfografik sxemasi. O‘rta Osiyo tabiatining paleozoy va kaynazoy erasida rivojlanishi. Farg‘ona vodiysi orografik sxemasini tuzish. Pomir tog‘sistemasining orografik sxemasini tuzish. O‘rta Osiyo cho‘llarining genetik turlari. O‘rta Osiyo tog‘larida balandlik mintaqalari. O‘rta Osiyo tabiat zonalari. Muzliklardan to‘yinadigan O‘rta Osiyo daryolari. Subtropik mintaqqa tabiat zonalari. O‘zbekiston qo‘riqxonalari. O‘zbekiston rekreatsiya resurslari. Orol dengizi bo‘yicha global muammo. O‘zbekistonning tabiiy sharoiti va mineral resurslari. O‘zbekiston tabiiy geografik rayonlari.

Jahon iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi fani bo‘yicha.

Jahon mamlakatlariga siyosiy geografik tavsif. Dunyo aholisi. Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda aholi ko‘payishi bo‘yicha o‘ziga xos xususiyatlari. Demografik siyosat. Jahon mamlakatlarida sanoat ishlab chiqarish. Elektroenergetika. Dunyoning qora metallurgiya sanoati tarmoqlari. Dunyoning dastgohsозлик va elektron mashinasozligi tarmoqlari geografiyasi. Dunyoning kimyo sanoati geografiyasi. Dunyoning asosiy dehqonchilik tarmoqlarini joylashishi va rivojlanishi. Dunyoning asosiy chorvachilik tarmoqlarini joylashishi va rivojlanishi. Dunyoning quruqlik transporti. Xalqaro iqtisodiy aloqalar geografiyasi. Amerika Qo‘shma shtatlari xo‘jaligi. Yaponiya xo‘jaligi. Rivojlanayotgan mamlakatlar xalq xo‘jaligining umumiy ta’rifi. Xitoy Xalq Respublikasining sanoat tarmoqlari geografiyasi. Rossiya federatsiyasi sanoat tarmoqlari geografiyasi.

O‘zbekiston iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi fani bo‘yicha.

O‘zbekistonda iqtisodiyot tarmoqlari tarkibi. O‘zbekistonning yoqilg‘i sanoati tarmoqlari geografiyasi. O‘zbekistonning transport va turli tarmoqlar uchun jihozlar

ishlab chiqaruvchi mashinasozligi tarmoqlari geografiyasi. O'zbekistonning engil sanoati tarmoqlari geografiyasi. O'zbekistonning asosiy dehqonchilik tarmoqlarining joylashishi va rivojlanishi. O'zbekistonning transport geografiyasi. O'zbekistonning nomoddiy ishlab chiqarish tarmoqlari geografiyasi. O'zbekistonning iqtisodiy rayonlari geografiyasi. O'zbekistonning tashqi iqtisodiy aloqalari.

Geografiya o'qitish metodikasi fani bo'yicha.

Geografiya ta'limi va zamonaviy muammolari. Geografiyaning tadqiqot usullari, boshqa fanlar bilan aloqasi. Maktab geografiyasining mazmuni va uning ta'lim-tarbiyaviy ahamiyati. Umumiy o'rta maktablar uchun geografiyadan davlat ta'lim standarti. Geografik bilim, ko'nikmalar va malakalarni shakllantirish. Maktab geografiyasi dasturi. Geografiya darsi va uning turlari. Geografiyaning ta'lim metodlari, materialni og'zaki bayon qilish metodlari, hikoya, suhbat, ma'ruza, o'qib berish, aqliy hujum, klaster, taqqoslash metodlari. Geografiyada muammoli ta'lim. Geografik xaritalar bilan ishslash. Geografiya ta'limida ko'rgazmalilik ahamiyati. Geografiya ta'limida texnik vositalardan foydalanish. Geografik ta'limida modellardan foydalanish. Geografiya ta'limida ekskursiya. Geografiya ta'limida predmetlararo aloqalar. Maktab geografiyasining moddiy texnika bazasi (geografiya kabineti va maydoni). Geografiya o'qitish usullari, reyting tizimi. Geografiya ta'limida sinfdan tashqari ishlar (to'garak, fakul'tativ mashg'ulotlar).

Pedagogik faoliyatda psixologiyaning ahamiyati. Faoliyat va motivlar. Faoliyatning asosiy turlari. Motivatsiya sohalari. Shaxsiy eksperimental tadqiq qilish metodlari. Pedagogik jarayonni boshqarish. Ta'lim va aqliy taraqqiyot. Pedagogik qobiliyat va uning turlari. O'qituvchi shaxsiga qo'yiladigan talablar. Ilmiy tadqiqot ob'ektlari va metodlari. Ta'limni insonparvarlashtirish va demokratlashtirish, uning uzviyligi, uzlucksizligi. O'tmish va zamonaviy pedagogikaning asosiy yo'naliishlari. Ilg'or pedagogik qarashlar. Juhon ta'lim tizimi. Pedagogik jarayondagi integratsiyalar. Ta'lim va tarbiyaning o'ziga xos xususiyatlari, birligi, differensiyasi, yagona pedagogik jarayon. Ta'lim nazariyasi (didaktika)ning asosiy komponentlari: konsepsiyalari, paradigmalari. Ta'lim prinsiplari. Ta'lim metodlari, texnologiyalari. Ta'lim turlari va bosqichlari. Jamoada, oiladagi tarbiya hamda o'z-o'zini tarbiyalashning o'ziga xos xususiyatlari. Ta'limni boshqarish shakllari. O'quv-me'yoriy hujatlar. Pedagogikasbining o'ziga xos xususiyatlari. Pedagogning kommunikativ qobiliyati, uning vositalari.

Ilmiy va ilmiy-texnik faoliyatni rag'batlantirish, ilmiy-tadqiqotchilik kompetentligi, ilmiy manbaalarni tahlil qilish metodlari: ilmiy bilish metodlari; induktsiya, deduktsiya, analogiya; pedagogik kompetentlik, ya'ni ta'lim-tarbiya jarayonida qo'llaniladigan o'qitish shakllari, metodlari hamda vositalari; ta'lim mazmuni, metodlari, vositalari va shakllarining uzviyligini ta'minlashni bilish, mashg'ulot olib boriladigan fanning maqsadi, vazifalari, predmeti va ob'ekti, fanning ishlab chiqarishdagi o'rni va ahamiyati; fan taraqqiyotining axborot-kommunikatsiya texnologiyalariga bog'liqligi; foydalilaniladigan asosiy darsliklar, o'quv qo'llanmalar va elektron adabiyotlar; fan mazmunini ishlab chiqishda o'quv rejasidagi boshqa fanlar bilan gorizontal va vertikal uzviylikning ta'minlanishini baholash; fanning istiqboldagi taraqqiy etishi muammolari va ularning echimlari haqida bilim va layoqatga egalik.

5A110501 – Aniq va tabiiy fanlarni o‘qitish metodikasi (geografiya) magistraturaga kirish imtihonisavollarini baholash tartibi va mezoni

Kirishimtihonini baholash tartibi:

1. Kirish imtihoni yozma ravishda o‘tkazilishi belgilangan bo‘lib, 100 ballik mezon asosida baholanadi.
2. Da’vogarlar javob yozishi lozim bo‘lgan variantlarda 5 tadan savol bo‘lib, har bir savol bo‘yicha yozilgan javobga maksimal 20,0 balldan ajratiladi.
3. Har qaysi savolga yozilgan javob quyidagicha baholanadi:

20 balldan Har bir savol uchun	Yozgan javobiga qo‘yiladigan talablar
18,0-20,0	Berilgan savolga to‘g‘ri va to‘liq javob yozilgan. Savolning mazmuni, mohiyati to‘g‘ri va izchil yoritilgan. Savolga javo berishda ijodiy yondoshilgan, javob mantiqiy yaxlitlikka erishilgan.
15,0-17,0	Berilgan javobga to‘g‘ri javob yozilgan. Savolning mazmuni to‘liq yoritilgan. Qisqacha xulosa bergen. Fikrlarni sodda bayon etgan.
11,0-14,0	Berilgan savolga to‘g‘ri javob yozilgan, lekin berilgan savolning mazmuni to‘liq yoritilmagan. Misollar bilan asoslanmagan.
0-10,0	Berilgan savolga javob noto‘g‘ri yoki yuzaki javob yozilgan. Savol bo‘yicha anik tasavvurga ega emas.

4. Har qaysi savolga qo‘yilgan ballar jamlanib, da’vogarning umumiy olgan bali chiqariladi va baholanadi.

ESLATMA: 1. Imtihon jarayonida qo‘yilgan bahodan norozi bo‘lgan da’vogarlar sinov natijalari e’lon qilingan kundan e’tiboran uch kun muddat ichida appelyatsiya komissiyasiga murojat qilishga haqli.

5A110501 – Aniq va tabiiy fanlarni o‘qitish metodikasi (geografiya) mutaxassisligi bo‘yicha magistraturaga kirish imtihoni savollari

“Umumiy yer bilimi” fani bo‘yicha

1. Quyosh sistemasidagi planetalar va ularning fizik xususiyatlari.
2. Yer sharsimonligining geografik oqibatlari.
3. Yerning ichki tuzilishi va moddalarning tabaqlanishi.
4. Okeanlar va materik yer po‘sti.
5. Quruqlik gipsografik va okean osti batigrafik egri chizig‘i (sxema-analiz).
6. Quruqlik yuzasi issiqlik balansi.
7. Atmosferaning isishi. Harorat invertsiyasi.
8. Gorizontal bosim gradienti va shamol (sxema-analiz).
9. Atmosferaning umumiy tsirkulyatsiyasi (sxema-analiz).
10. Havoning mutloq va nisbiy namligi.
11. Oqim va uning omillari: a) oqim qalinligi; b) oqim moduli; v) oqim koeffitsienti; g) oqim hajmi. Formulalar asosida hisoblash.
12. Kompleks landshaft yoki tabiiy-geografik profil (kesma) tuzish metodikasi, chizmasi va kesmasi.
13. Geografik qobiqqa yerning ichki energiyasi ta’siri.
14. Gidrosferaning tarkibiy qismlari.
15. Daryo vodiysidagi o‘zan, qayir, yon bag‘ir fatsial – stratigrafik kesmalar (sxema-analiz).
16. To‘rtlamchi davr yotqiziqlari tizimi (klassifikatsiyasi).
17. Yu.A.Skvortsov metodi asosida G‘arbiy Tyan’shan tog‘ tizimidagi terassalarni aniqlash.
18. Landshaftlarning antropogen o‘zgarishi.
19. Oy – Yerning tabiiy yo‘ldoshi. Oy va Quyosh tutilishi.
20. Quyosh va osmon jismlarining vujudga kelishi haqidagi gipotezalar.
21. Yer-Oy umumiyligi og‘irlilik markazi atrofida aylanishi.
22. Quyosh va Yer aloqalari.
23. Geografik qobiqning tarkibi va tuzilish darajalari.
24. Geografik qobiqning yaxlitligi va bir butunligi. Geografik qobiqdagi tutash yuzalar.
25. Geografik qobiqning bo‘ylama tuzilishi.
26. Yer po‘stining yoshi. Asosiy tog‘ hosil bo‘lish bosqichlari
27. Okeandagi bo‘ylama zonalar.
28. Kriosfera.
29. Biomassa va uning tarqalishi.
30. Geografik qobiqda odam va irqlar.
31. Nurash qobig‘i.
32. Balandlik mintaqalari.
33. Zonallikning davriy qonuni va uning umumsayyoraviy tuzilishi.
34. Geografik qobiqdagi harakat manbalari
35. Atmosferadagi harakatlar
36. Geografik qobiqda suvning aylanma harakati
37. Biologik va biokimyoviy harakatlar

38. Litosferadagi aylanma harakatlar
39. Insonning geografik jarayonlarga ta'siri
40. Insonning iqlimga ta'siri
41. Flyuvial rel'ef shakllari
42. Iqlim mintaqalari va iqlim oblastlari
43. Landshaftlar morfologiyasi
44. Mintaqaviy va maxalliy geografik bashoratlar
45. Quruqlik suvlarini muhofaza qilish
46. Dunyo okeani boyliklarini muhofaza qilish
47. Fanerozoyda geografik qobiqning rivojlanishi
48. Atmosferaning umumiysirkulyasiyasi
49. Suv omborlari va ularning ahamiyati
50. Suv eroziyasi va akkumulyasiyasi rel'efi shakllari
51. Tog' rel'efining vertikal mintaqalanishi
52. Yog' inlarning Yer yuzasida taqsimlanishi
53. Atmosferadagi issiqlik
54. Geosferalarning shakllanish
55. Geografik qobiqning inson tomonidan o'zgartirilishi va uni boshqarish asoslari.
56. Geografik bashorat.

Topografiya va kartografiya asoslari fani bo'yicha

57. Burchak va masofalarini o'lchash usullari.
58. Nivelirlash turlari.
59. Topografik kartalar.
60. Kartografik nomenklatura.
61. Topografik s'jomka turlari.
62. Topografik plan olish.
63. Kartalarning matematik asoslari.
64. Kartalarni tasvirlash usullari.
65. Kartografik generalizatsiya.
66. Karta va atlaslar.
67. Kartografik tasvirlash usullari.
68. Masshtablar va ulardan foydalanish.
69. Masofa va maydon.
70. Mutloq va nisbiy balandlik.
71. Topografik asboblar va uskunalardan foydalanish.
72. Joy planini olish, kartalarni tuzish usullari.
73. "Topografiya va kartografiya asoslari" fanining tarmoqlari, maqsad va vazifalari.
74. Yerning matematik modeli.
75. Topokartada masofa va maydonlarni o'lchash
76. Orientirlash burchaklari.
77. Teodolit va u bilan burchak o'lchash.
78. Relef va uning elementlari: mutloq va nisbiy balandliklar.
79. Yozuvsiz kartada relief bilan bog'liq masalalarni yechish
80. Nivelirlash. Nivelirlash turlari.
81. Topografik kartalarda nuqtalarning to'g'ri burchakli va geografik koordinatalarini aniqlash.

- 82.Topografik kartalarning varaqlarga bo‘linishi, nomenklaturasi, shartli belgilar
- 83.Teodolit bilanishlash. Topografik kartada orientirlash burchaklarni o‘lchash, tahlil qilish
- 84.Geografik kartalar, ularning xususiyatlari. Geografik globus.
- 85.Topografik plan tuzish
- 86.Kartografiyaga ta’rif. Ilmiy konseptsiyalar.
- 87.Aerovakosmik surhatlar bilan ishlash, deshifrovkaqilish.
- 88.Kartaning matematik asos elementlari. Geografik globus
- 89.Kartografik generalizatsiya.
- 90.Umum geografik kartalar.
- 91.Kartografik tasvirlash usullari
- 92.Geografik kartalarni nashrga tayyorlash, nashr qilish.
- 93.Geografik atlaslar, ularning ta’rifi va guruhlarga ajralishi
- 94.Umum ta’lim maktablarida foydalilaniladigan kartalar va atlaslar.
- 95.Geografik kartalarni tuzish.

Toponimika fani bo‘yicha

96. Geografik joylarning nomlanishi va ularning geografiya fanining rivojlanishidagi ahamiyati.
- 97.Oronim, gidronim, fitotoponim, zootoponim, antropotoponim, etnotoponim tushunchalari.
- 98.Toponimikaning vazifalari va fanlar tizimidagi o‘rni
- 99.Toponimikaning asosiy rivojlanish bosqichlari
- 100.O‘zbekiston olimlarining fanga qo‘sghan hissalari
- 101.O‘rta asrlarda toponimikaning rivojlanishi
- 102.Toponimlarning geografik tasniflanishi
- 103.Toponimika fanining tadqiqot usullari
- 104.Toponimikada stratigrafik qatlam
- 105.Toponimik rayonlashtirish masalalari
- 106.O‘zbekistonning toponimik rayonlari
- 107.Toshkent-Mirzacho‘l toponimik rayoni
- 108.Zarafshon toponimik rayoni
- 109.Qizilqum toponimik rayoni
- 110.Qizilqum toponimik rayoni
- 111.Quyi Amudaryo toponimik rayoni
- 112.Ustyurt toponimik rayoni
- 113.Farg‘ona toponimik rayoni
- 114.Surxondaryo toponimik rayoni
- 115.Qashqadaryo toponimik rayoni
- 116.Toponimlarning geografik tarqalish qonuniyatları

Aholi geografiyasi va demografiya asoslari fani bo‘yicha

- 117.Aholi geografiyasi va demografiya asoslari fanining predmeti, nazariy, ilmiy-amaliy asoslari va tushunchalari
- 118.Aholi soni va dinamikasi.
- 119.Aholining demo-ijtimoiy harakatlari.
- 120.Aholining migrantsion harakatlari.
- 121.Aholining demografik tarkibi.

122.Aholining irqiy tarkibi.

123.Dunyo aholisining soni, yillik o‘sish darajasi, uning turli tarkibiy jihatlari.

124.Demografik portlash.

125.Mehnat resurslari va ulardan foydalanish holati, hududiy joylashuvi.

126.Migratsiya, uning turlari, migrantsion sal’do.

127.Aholi zichligi, aholining hududiy joylashuvi.

128.Iqtisodiy faol aholi ko‘rsatkichlari, tug‘ilish va o‘lim.

129.Dunyo aholisi va uning turli tarkibiy jihatlari.

130.Urbanizatsiya va uning turlari.

131.Shaharlarning funktional tiplari.

132.Aglomeratsiya, megapolis tushunchalari.

133.Aholining milliy tarkibi.

134.Dinlar va diniy tarkib haqida tushuncha.

135.Aholining ijtimoiy tarkibi

136.Mehnat resurslari va ulardan foydalanish.

137.Aholining hududiy joylashuvi.

138.Shahar va qishloq aholi manzilgohlari.

139.Aholi rivojlanishining qonuniyatları, kontseptsiyalari, ularni bashoratlash. Aholi siyosati.

140.Global demografik muammolar.

Transport, sanoat va qishloq xo‘jaligi asoslari fani bo‘yicha

141.Asosiy sanoat tarmoqlarida ishlab chiqarishning texnologik jarayonlari.

142.Sanoat tuguni. Sanoat uzeli. Sanoat markazi. Sanoat rayoni.

143.Sanoat tarmoqlari klassifikatsiyasi.

144.Qishloq xo‘jaligi tarmoqlari: dehqonchilik va chorvachilik.

145.Asosiy dehqonchilik ekinlari va ularning hududiy ixtisoslashuvi.

146.Chorva mollari, ularning bosh soni, mahsuldarligi.

147.Darrandachilik.

148.Transport tarmog‘i, uning hududiy joylashuv xususiyatlari.

149.Quruqlik transporti va uning asosiy turlari.

150.Suv transportining rivojlanish imkoniyatlari.

151.Havo va zamonaviy transport tarmoqlari.

152.Ishlab chiqarish tarmoqlarini shakllanish va rivojlanish bosqichlari.

153.Ishlab chiqarishni tashkil etish shakllari. Ishlab chiqarishni joylashtirishga ta’sir etuvchi omillar.

154.Tog‘-kon sanoati majmuasi

155.Yoqilg‘i sanoati majmuasi.

156.Elekstro-energetika majmuasi.

157.Metallurgiya majmui.

158.Mashinasozlik majmuasi.

159.Kimyo majmuasi.

160.Yengil sanoat majmuasi.

161.Oziq-ovqat sanoati.

162.Qishloq xo‘jaligini rivojlantirish asoslari.

Materiklar va okeanlar tabiiy geografiyasi fani bo‘yicha

163.Materiklar va okeanlar maydonlarining taqsimlanish qonuniyatları.

- 164.Materiklarning asosiy morfostrukturalari: geotektura va morfostruktura tiplari, morfostrukturani rayonlashtirish.
- 165.Materiklarning burmali va qaytadan yoshargan tog‘lari.
- 166.Materiklar ko‘tarilmalari va okean botiqlari shakllanishi nazariyasi.
- 167.Materiklarning platforma va geosinklinal oblastlari.
- 168.Materiklarni tabiiy-geografik rayonlashtirish (sxema-analiz).
- 169.Materiklar tabiat zonalariga qiyosiy tavsif (sxema-analiz).
- 170.Yer yuzi tabiiy kartasi. Yer yuzi litosfera plitalari
- 171.Afrika materigi geografik o‘rni okean qismlari, chekka nuqtalari
- 172.Afrika materigi tektonikasi tahlili
- 173.Afrika materigi relyefi
- 174.Afrika materigi iqlimi va iqlim mintaqalari
- 175.Afrika materigi ichki suvlari
- 176.Afrika materigining tabiat mintaqalari
- 177.Afrika materigini tabiiy geografik rayonlachtirich
- 178.Avstraliya materigi geografik o‘rni okean qismlari, chekka nuqtalari
- 179.Avstraliya materigi tektonikasi tahlili
- 180.Avstraliya materigi relyefi
- 181.Avstraliya materigi iqlimi va iqlim mintaqalari
- 182.Avstraliya materigi ichki suvlari
- 183.Avstraliya materigining tabiat mintaqalari
- 184.Avstraliya materigini tabiiy geografik rayonlachtirich
- 185.Oktaniya tabiat
- 186.Antarktida materigi iqlimi, o‘simlik va hayvonot dunyosi
- 187.Antarktida materigi tabiat, materik kashf etilishi, geografik o‘rni va okean qismlari
- 188.Janubiy Amerika materigi geografik o‘rni, okean qismlari, orollari va chekka nuqtalari.Janubiy Amerika materigi tektonikasi tahlil
- 189.Janubiy Amerika materigi relyefi
- 190.Janubiy Amerika materigi iqlimi
- 191.Janubiy Amerika materigi ichki suvlari
- 192.Janubiy Amerika materigining tabiat mintaqalari
- 193.Janubiy Amerika materigini tabiiy geografik rayonlachtirich
- 194.Shimoliy Amerika materigi geografik o‘rni, okean qismlari, orollari va chekka nuqtalari
- 195.Shimoliy Amerika materigi tektonikasi tahlili
- 196.Shimoliy Amerika materigi relyefi
- 197.Shimoliy Amerika materigi iqlimi
- 198.Shimoliy Amerika materigi ichki suvlari
- 199.Shimoliy Amerika materigining tabiat mintaqalari
- 200.Shimoliy Amerika materigini tabiiy geografik rayonlachtirich
- 201.Yevrosiyo materigi geografik o‘rni, okean qismlari, orollari va chekka nuqtalari
- 202.Yevrosiyo materigi tektonikasi tahlili
- 203.Yevrosiyo materigi relyefi
- 204.Yevrosiyo materigi iqlimi
- 205.Yevrosiyo materigi ichki suvlari

- 206.Yevrosiyo materigining tabiat mintaqalari
- 207.Yevrosiyo materigini tabiiy geografik rayonlachtirish
- 208.Tinch okeani tabiatı
- 209.Atlantika okeani tabiatı
- 210.Hind okeani tabiatı
- 211.Shimoliy Muz okeani tabiatı.
- 212.Mo‘tadil iqlim mintaqasi tabiat zonalari
- 213.Subtropik iqlim mintaqaning o‘rmonlar zonası
- 214.Artika va Amerika qit’asining o‘xashliklar va farqlari
- 215.Ekvatorial o‘rmonlar tarqalgan materiklar tavsifi
- 216.Materiklarda shakllangan balandlik mintaqalari
- 217.Dunyo okeani suvlarining ifloslanish manbalari
- 218.Afrika materigida tarqalgan cho‘llar tavsifi
- 219.And tog‘lari orografiq xususiyatlari
- 220.Baland Osiyo tog‘laridagi balandlik mintaqalari
- 221.Materiklardagi alohida muhofaza qilinadigan hududlar
- 222.Iqlim mintaqalariga xos ravishda tabiat zonalarining tarqalishi
- 223.Materiklar tabiiy resurslaridan oqilona foydalanish va muhofaza qilish
- 224.Dunyo okeani suv osti rel’efi xususiyatlari
- 225.Dunyo okeani organik dunyosi, ularni muhofaza qilish masalalari
- 226.Materiklar tabiat zonalarining bir-biridan farqi
- 227.G‘arbiy va Sharqiy yarim sharlarda joylashgan materiklarga qiyosiy tavsif
- 228.Materiklarning o‘rganilish tarixi
- 229.Materiklar iqlimiga ta’sir ko‘rsatuvchi omillar
- 230.Materiklar tabiiy-geografik rayonlariga qiyosiy tavsif
- 231.Dunyo okeanini o‘rganilish tarixi.

O‘rta Osiyo va O‘zbekiston tabiiy geografiyasi fani bo‘yicha

- 232.O‘rta Osiyo chegaralari.
- 233.O‘rta Osiyo tabiatini o‘rta asrlardagi o‘rganish tarixi.
- 234.O‘rta Osiy tabiatini Xitoy sayyohlari tomonidan o‘rganilishi.
- 235.Tyanshan tog‘ tizimining orfografik sxemasi.
- 236.O‘rta Osiyo tabiatining paleozoy va kaynazoy erasida rivojlanishi.
- 237.Farg‘ona vodiysi orografiq sxemasini tuzish.
- 238.Pomir tog‘sistemasining orografiq sxemasini tuzish.
- 239.O‘rta Osiyo cho‘llarining genetik turlari.
- 240.O‘rta Osiyo tog‘larida balandlik mintaqalari.
- 241.O‘rta Osiyo tabiat zonalari.
- 242.Muzliklardan to‘yinadigan O‘rta Osiyo daryolari.
- 243.Subtropik mintaqalar tabiat zonalari.
- 244.O‘zbekiston qo‘riqxonalari.
- 245.O‘zbekiston rekreatsiya resurslari.
- 246.Orol dengizi bo‘yicha global muammo.
- 247.O‘zbekistonning tabiiy sharoiti va mineral resurslari.
- 248.O‘zbekiston tabiiy geografik rayonlari.

Jahon iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi fani bo‘yicha

- 249.Jahon mamlakatlariga siyosiy geografik tavsif.

- 250.Dunyo aholisi.
- 251.Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda aholi ko‘payishi bo‘yicha o‘ziga xos xususiyatlari.
- 252.Demografik siyosat.
- 253.Jahon mamlakatlarida sanoat ishlab chiqarish.
- 254.Dunyoning elektroenergetika tarmoqlari.
- 255.Dunyoning qora metallurgiya sanoati tarmoqlari.
- 256.Dunyoning dastgohsozlik va elektron mashinasozligi tarmoqlari geografiyasi.
- 257.Dunyoning kimyo sanoati geografiyasi.
- 258.Dunyoning asosiy dehqonchilik tarmoqlarini joylashishi va rivojlanishi.
- 259.Dunyoning asosiy chorvachilik tarmoqlarini joylashishi va rivojlanishi.
- 260.Dunyoning quruqlik transporti.
- 261.Xalqaro iqtisodiy aloqalar geografiyasi.
- 262.Amerika Qo‘shma Shtatlari xo‘jaligi.
- 263.Yaponiya xo‘jaligi.
- 264.Rivojlanayotgan mamlakatlar xalq xo‘jaligining umumiy ta’rifi.
- 265.Xitoy Xalq Respublikasining sanoat tarmoqlari geografiyasi.
- 266.Rossiya federatsiyasi sanoat tarmoqlari geografiyasi.
- 267.Dunyoning siyosiy kartasi
- 268.Jahon tabiiy resurslari
- 269.Jahon iqtisodyoti
- 270.Jahon iqtisodyoti
- 271.Jahon sanoati
- 272.Jahon qishloq xo‘jaligi
- 273.Jahon transporti va tashqi iqtisodiy aloqalar
- 274.Evropa Ittifoqi davlatlari
- 275.G‘arbiy Yevropa davlatlari
- 276.Shimoliy Yevropa davlatlari
- 277.Ishlab chiqarish tarmoqlari rivojlanishida sanoat inqilobining ta’siri.
- 278.Ishlab chiqarish tarmoqlari rivojlanishida ilmiy texnik taraqqiyot omili ta’siri.
- 279.Ishlab chiqarish tarmoqlarini joylashtirishga tabiiy sharoit va ishchi kuchiomillarining ta’siri.
- 280.Ishlab chiqarish tarmoqlarini joylashtirishga tabiiy resurs va ekologik omillarining ta’siri.
- 281.Ishlab chiqarish tarmoqlarini joylashtirishga transport va suv omillarining ta’siri.
- 282.Ishlab chiqarish tarmoqlarini joylashtirishga elektr energiya va iqtisodiy geografik o‘rin omillarining ta’siri.
- 283.Ishlab chiqarishni tashkil etishning kooperatsion va integratsion shakllari.
- 284.Ixlisoslashuv va uning o‘ziga xos xususiyatlari
- 285.Sanoatning asosiy tarmoqlari
- 286.Sanoat tarmoqlarini joylashtirishning geografik asoslari
- 287.Ko‘mir sanoati rivojlanishining o‘ziga xos xususiyatlari
- 288.Gaz sanoatining rivojlanishi va istiqbollari
- 289.Neft sanoatining geografik joylashuv xususiyatlari
- 290.Elektro-energetika sanoati tarmoqlari
- 291.Tog‘-kon sanoatining geografik joylashuv xususiyatlari

- 292.Mashinasozlik sanoati tarmoqlarining joylashuv xususiyatlari
293.Yengil sanoat tarmoqlari
294.Metallurgiya sanoati tarmoqlarining rivojlanishi
295.Oziq-ovqat sanoati tarmoqlarining rivojlanishi va istiqbollari
296.Sanoat rayonlarining shakllanish holati
297.Qishloq xo‘jaligining asosiy tarmoqlari
298.Dehqonchilik va uning muhim tarmoqlari
299.Chorvachilik tarmoqlari va uning geografik joylashuv xususiyatlari
300.Texnik ekinlarning mintaqaviy tarqalish xususiyatlari.
301.Baliqchilik sohasi va uning rivojlanish holati
302.Qishloq xo‘jaligida rayonlashtirish masalalari
303.Transport tizimi va uning rivojlanishiga ta’sir etuvchi omillar
304.Transport tizimi rivojida ilmiy texnik taraqqiyotning roli
305.Avtomobil transporti va uning rivojlanish xususiyatlari
306.Temir yo‘l transporti rivojiga ta’sir etuvchi omillar
307.Jahon mintaqalarida havo transportining rivojlanishi
308.Quvur transporti va uning mintaqaviy rivojlanish xususiyatlari
309.Suv transportining jahon davlatlarida rivojlanish holati
310.Zamonaviy transport tarmoqlari

O‘zbekiston iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi fani bo‘yicha

- 311.O‘zbekiston Respublikasining tashkil topishi, kattaligi, chegaralari, iqtisodiy geografik o‘rni
312.O‘zbekiston tabiiy sharoiti va tabiiy resurslari
313.O‘zbekiston aholisi va mehnat resurslari
314.O‘zbekiston iqtisodiyotiga umumiy ta’rifi
315.O‘zbekiston sanoati
316.O‘zbekiston Respublikasi qishloq xo‘jaligi tarmoqlari
317.O‘zbekiston transporti
318.O‘zbekiston nomoddiy ishlab chiqarish (xizmat doirasi) tarmoqlari
319.O‘zbekistonning tashqi iqtisodiy aloqalari
320.O‘zbekiston respublikasining iqtisodiy rayonlari.
321.Toshkent iqtisodiy rayoni.
322.Mirzacho‘l iqtisodiy rayoni.
323.Farg‘ona iqtisodiy rayoni.
324.Samarqand iqtisodiy rayoni.
325.Buxoro -Qizilqum iqtisodiy rayoni.
326.Qashqadaryo iqtisodiy rayoni.
327.Surxondaryo iqtisodiy rayoni.
328.Quyi Amudaryo iqtisodiy rayoni.
329.O‘zbekistonda iqtisodiyot tarmoqlari tarkibi.
330.O‘zbekistonning yoqilg‘i sanoati tarmoqlari geografiyasi.
331.O‘zbekistonning transport va turli tarmoqlar uchun jihozlar ishlab chiqaruvchi mashinasozligi tarmoqlari geografiyasi.
332.O‘zbekistonning engil sanoati tarmoqlari geografiyasi.
333.O‘zbekistonning asosiy dehqonchilik tarmoqlarining joylashishi va rivojlanishi.

- 334.O‘zbekistonning transport geografiyasi.
- 335.O‘zbekistonning nomoddiy ishlab chiqarish tarmoqlari geografiyasi.
- 336.O‘zbekistonning iqtisodiy rayonlari geografiyasi.
- 337.O‘zbekistonning tashqi iqtisodiy aloqalari.

Geografiya o‘qitish metodikasi fani bo‘yicha

- 338.Geografiya ta’limi va zamonaviy muammolari.
- 339.Geografiyaning tadqiqot usullari, boshqa fanlar bilan aloqasi.
- 340.Maktab geografiyasining mazmuni va uning ta’lim–tarbiyaviy ahamiyati.
- 341.Umumiyl o‘rta maktablar uchun geografiyadan davlat ta’lim standarti.
- 342.Geografik bilim, ko‘nikmalar va malakalarni shakllantirish.
- 343.Maktab geografiyasi dasturi.
- 344.Geografiya darsi va uning turlari.
- 345.Geografiyaning ta’lim metodlari.
- 346.Materialni og‘zaki bayon qilish metodlari, hikoya, suhbat, ma’ruza, o‘qib berish.
- 347.Aqliy hujum, klaster, taqqoslash metodlari.
- 348.Geografiyada muammoli ta’lim.
- 349.Geografik xaritalar bilan ishlash.
- 350.Geografiya ta’limida ko‘rgazmalilik ahamiyati.
- 351.Geografiya ta’limida texnik vositalardan foydalanish.
- 352.Geografik ta’limida modellardan foydalanish.
- 353.Geografiya ta’limida ekskursiya.
- 354.Geografiya ta’limida predmetlararo aloqalar.
- 355.Maktab geografiyasining moddiy texnika bazasi (geografiya kabineti va maydoni).
- 356.Geografiya o‘qitish usullari, reyting tizimi.
- 357.Geografiya ta’limida sinfdan tashqari ishlar (to‘garak, fakul’tativ mashg‘ulotlar).
- 358.O‘zbekistonda geografiya ta’limining takomillashuvi.
- 359.Geografiya ta’limi va uni o‘qitish metodikasi rivojlanishiga hissa qo‘sghan olimlar.
- 360.O‘rta asrlarda geografiya fanining rivojlanishi.
- 361.Sho‘rolar davrida O‘zbekiston geografiyasi.
- 362.Tabiiy geografiya kursining o‘quvchilar dunyoqarashini shakllantirishdagi o‘rni.
- 363.Geografiya ta’limida ma’ruzaning o‘rni va ularga qo‘yiladigan talablar.
- 364.Suhbat metodining didaktik ahamiyati.
- 365.Geografiya ta’limida hikoya metodini qo‘llashning xususiyati.
- 366.Geografiya kursining tarbiyaviy ahamiyati.
- 367.Geografiya darslari va atrof-muhitni muhofaza qilish muammolari.
- 368.Geografik tasavvurlarni shakllantirishda og‘zaki o‘qitishning roli.
- 369.O‘zbekiston tabiiy geografiyasi fanini o‘qitishda badiiy adabiyot namunalaridan foydalanish.
- 370.Iqtisodiy-ijtimoiy geografiya kurslarini o‘qitishda badiiy adabiyot materiallarining qo‘llanishi.
- 371.Geografiya o‘qitishda manzara (peyzaj)lardan foydalanish.
- 372.Geografiya ta’limida teleko‘rsatuv va dasturlarning ahamiyati.
- 373.Geografiya ta’limida o‘quv, ilmiy-ommobop filmlarning o‘rni va ahamiyati.

374. Geografiya ta’limida noan’ anaviy dars shakllari.
375. Geografiya ta’limida qo’llanadigan asosiy ko‘rgazma vositalar.
376. Geografiya ta’limida sinfdan va mакtabdan tashqari ishlar.
377. Geografiya o‘qituvchisi va uning faoliyatiga qo‘yiladigan talablar.
378. O‘zbekiston tabiiy yoki iqtisodiy geografik o‘lkalarini o‘rganish.
379. Geografiya ta’limida milliy qadriyatlardan foydalanishning o‘rni va ahamiyati.
380. Geografiya darslarida o‘yin darslarini tashkil etish.
381. Geografiya ta’limida muammoli darslarni tashkil etish.
382. Geografiya ta’limida yangi pedagogik texnologiyalardan foydalanish tajribasi
383. Ekologiya va tabiatni muhofaza qilish tarixi.
384. “Tabiat va jamiyat” tizimi, tabiiy resurslar va tabiatga antropogen ta’sirning tahlili.
385. Biosfera to‘g‘risidagi ta’limot: mazmun, mohiyat va ahamiyat.
386. Ekologik tizim, muhit, moslashuv va ekologik omillarni tahlil qilish. Geoekologik muammolar va echimini tahlil qilish.
387. Atmosfera havosini muhofaza qilish.
388. Suv resurslari va ularni muhofaza qilish.
389. Tuproq-yer resurslari va ularni muhofaza qilish.
390. Biologik resurslar va ularni muhofaza qilish.
391. O‘rmon resurslari va ularni muhofaza qilish.
392. Mineral resurslar va uladan foydalanishni optimallashtirish.
393. Muhofaza etiladigan tabiiy hududlar.
394. O‘zbekitonda ekologik vaziyatlar va ekologik xavfsizlikni ta’minalash.
395. Ekologik siyosat va ekologik iqtisodiy barqaror rivojlanish.
396. Ekologiya va tabiatni muhofaza qilish sohasidagi xalqaro hamkorlik
397. Ekologik ta’lim-tarbiya, ekologik madaniyat va manaviyat.

TAVSIYA ETILAYOTGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Abirqulov Q. Iqtisodiy geografiya. –T., «O‘zbekiston» 2004.
2. Alimqulov N.R., Safarov E., Xolmurodov Sh. Topografiya va kartografiya asoslari. Fan va texnologiyalar. 2019
3. Baratov P., Sultonova N.B. Umumiy er bilimi. Fan va texnologiyalar. 2019.
4. G‘ulomov S.S. «O‘zbekiston Respublikasining bozor iqtisodiyotiga o‘tish yo‘li» Toshkent, «Fan». 1996.
5. Inomov N. Iqtisodiy tarbiya asoslari. Toshkent. 2007
6. Islomov O.I., Shoraxmedov. Sh. Umumiy geologiya. O‘qituvchi, Toshkent, 1991
7. Jumaboev T.J. Markaziy Osiyo mamlakatlari iqtisodiy va ijtimoiyy geografiyasi. Ma’ruzalaromatni. Samarqand, 20011.
8. Mirzaliyev T. “Kartografiya” T. Universitet. 2002 yil.
9. Mo‘minov O. Geografiya ta’lim metodikasi. T. “Uqituvchi”, 1986 y.
10. O‘zbekistan Respublika ensiklopediyasi. Toshkent, «O‘zbekiston» 1997
11. O‘zbekiston Respublikasining ma’muriy-hududiy tuzilishi. Toshkent, «O‘zbekiston» 1996

12. Qozoqov A., Ma'sudov H. Materiklar va okeanlar tabiiy geografiyasidan amaliy mashg'ulotlar va mustaqil ishlar. -T. 1992.
13. Qurbonniyozov R. Geografiya ta'limi metodikasi. T. Universitet. 1992 y.
14. Qurbonov A.S. Burkovskiy. D. Er yuzida umurtqali hayvonot olamining paydo bo'lishi. "O'qituvchi" T. 1999
15. Rafiqov A. va boshqalar. Geoekologiya asoslari. T.: TDPU. 2015.
16. Saidaxmedov N. Pedagogik mahorat va pedagogik texnalogiyalar. T. 2003 y.
17. Saidaxmedov N. Yangi pedagogik texnalogiyalar. T. 2003 y.
18. Soliev A. O'zbekiston geografiysi. T.: "Fan", 2014.
19. Soliyev A. Muhamadaliyev R. Iqtisodiy geografiya asoslari. T. O'qituvchi. 1996
20. Soliyev A., Safarov I. «Iqtisodiy va siyosiy geografiya asoslari». Toshkent, Universitet, 2003.
21. To'xliyev N. O'zbekiston Respublikasi ekonomikasi. Toshkent, «O'zbekiston» 1998
22. Vahobov H. Rafikov A. O'zbekiston tabiatini muhofaza kilish. T. O'qituvchi., 2004.
23. Vaxobov H. «Umumiy er bilimi» Toshkent.Bilim. 2005 y.
24. Vaxobov X., M.Tillabayeva. Iqtisodiy geografiya asoslari. T. O'qituvchi. 2001.
25. Vaxobov X., Zaynuddinov A. Geografiya o'qitish metodikasi. T. "Universitet" 2001.
26. Даринский А.В. и др. Краеведение. М.. Просвещение 1997 й.
27. Автономов В.С. Введение в экономику. М.: Вита-Пресс, 2002.
28. Алимов Р.М., Арифхонов Ш.Р и др. Центральная Азия: геоэкономика, geopolitika, безопасность. Т.: "Шарқ" 2002.
29. Максаковский В.П. Научные основы школьной географии. М., Просвещение 1989.
30. Мироненко Н.С. «Введение в географию мирового хозяйства» М. 1995.
31. Колесникова Н.А. Финансовый и имущественный потенциал региона: опыт регионального менеджмента. М. Финансы и статистика, 2000.
32. Сконин А. Введение в экономическую географию. М. 2003.

